GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12. — N^ER 263. — *Pojedynczy numer na welinowym papierze gr. 10.*

SOBOTA DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Reaumiura.

Dzień godzina		Barometr na O° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 11. 085	+ 0. 9	— 1 0		mała	
28.	12	„ 11, 730	+ 9. 5	+ 6,0	połud: wsch. słaby	pogoda	
	8	„ 11 529	+11. 6	+ 6 7	„ „	„ „	
	9	„ 11, 676	+ 5. 4	— 4,0	„ „	„ „	

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WARSZAWA 25 *Października.* — Dnia wczorayszego odebrano tu wiadomość o bezwarunkowem poddaniu się twierdzy Zamościa na łaskę Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla.

Jaśnie oświecony feldmarszałek Paszkiewicz xiążę Warszawski i Jego Cesarzewiczowska Mość W. Xiążę Michał powrócili wczoray wieczorem do stolicy z Modlina, dokąd wyiechali dnia onegdayszego. Przybyli do Warszawy jenerałowie woysk cesarskich Szypow, Gling i xiążę Galiczyn.

W dniu wczorayszym urzędnicy kommissyi rządowey sprawiedliwości; wyższych magistratur sądowych, adwokaci patronowie i rozmaici urzędnicy sądowi, ponowili przysięgę na wierność dla Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla polskiego.

N. Cesarz i Król raczył prezesa kommissyi woiewództwa Lubelskiego Antoni Rostworowskiego, mianować kawalerem orderu S. Stanisława Iszey klassy, a prezydenta miasta Lublina Kossakowskiego tegoż orderu klassy II. z kommanderyą.

Dnia 23go b. m. przed południem pułki Leib Gwardyi Cesarskiey wychodzące na leże zimowe z Warszawy, defilowały przed JO. feldmarszałkiem Paskiewiczem xięciem Warszawskim hr. Erywańskim i Jego Ces: Mością Wielkim Xięciem Michałem, którzy uprzeymie żegnali walecznych woiowników, a ci odpowiadali okrzykami radości.

Dnia 21go t. m. przybyli do Warszawy: jenerał woysk cesarskich Roth; — jenerał Milberg; — xiężna Zaiączkowa i jenerałowa Potocka.

JW. X. Dzięcielski biskup lubelski wyiechał dnia 23 do swoiey dyecezyi.

Dnia 22go przybyli do Warszawy Jego Krolewiczowska Mość Xiążę Adam Wirtembergski, oraz jenerałowie woysk Rossyyskich Knoring, Uchiromow i Xiążę Tolkow. Przybyła także jenerałowa Siemiątkowska z gubernii Grodzieńskiey. Wyiechali zaś jenerałowie woysk Rossyyskich Belen i Feller.

Przez Warszawę przeieżdżał z d. 23 na 24 b. m. w nocy goniec nadzwyczayny z Wiednia do Petersburga.

W Berlinie płacono za listy zastawne polskie 86, za sto. Obligacye udziałowe stały po zł. 336.

Kommissya woiewództwa augustowskiego zaczęła iuż odbywać zwykłe swoie czynności w mieście Suwałkach.

Dzisieysza ludność Warszawy podzieloney na cyrkuły, iest następuiąca: W cyrkule I. chrześcian mężczyzn 5469, kobiet 6643; Izraelitów mężczyzn 533, kob. 525. W cyrkule II. chrześcian męż: 5104, kob: 6326; izraelitów męż: 771, kob. 821. W cyrkule III. chrześcian męż: 4634, kob: 5478; izraelitów męż: 5406, kob. 5847. W cyrkule IV. chrześcian męż: 7026, kob: 7633; izraelitów męż: 1130, kob: 1156. W cyrkule V. chrześcian męż: 4339, kob: 4907; izraelitów męż: 3812, kob: 4315. W cyrkule VI. chrześcian męż: 4524, kob: 5049; izraelitów męż: 1139, kob: 1238. W cyrkule VII. chrześcian męż: 7748, kob: 9012; izraelitów męż: 1138, kob: 1219. Na Pradze cześcian męż: 409, kob: 428; izraelitów męż: 83, kob: 91; a zatem w Warszawie teraz kobiet iest więcey niż mężczyzn 6423.

— Na ostatnich targach Warszawskich płacono: Korzec żyta od złp. 22 do 25, pszenicy od złp. 30 do 36, grochu od złp. 20 do 26, fasoli od zpł. 40 do 42, gryki od złp. 18 do 20, jęczmienia od 20 do 25, owsa od 12 do 15, słomy cet. złp. 2 gr. 15 do 3 gr. 15, siana cet. złp. 5 do 7, drzewa sążeń od złp. 20 do 24, za wołu dobrego dukatów 14, średniego 9, lichego 6, za barana od złp. 6 do 13, za wieprza od złp. 30 do 90 do 125.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Paryż 15 *Października*. — Wczoray kawaler Rocha złożył krolowi na prywatnem posłuchaniu list wierzytelny iako cesarsko-brazyliyski poseł przy dworze tuteyszym.

Minister publicznego oświecenia, hr. Montalivet, proponował krolowi w swoim rapporcie, aby na przyszłość podawane były corocznie izbom dokładne rachunki z wyznaczonych na szkoły elementarne funduszów, a co trzy lata statystyka tychże szkół. Do rapportu swego dołączył minister statystyczny rys elementarney nauki, ponieważ nie odebrał ieszcze z departamentów wszystkich doniesień, aby takowy mógł z roku zeszłego dołączyć. W roku 1829 w 38,135 gminach, z których składa się Francya, 24,148 posiadaią szkolne zakłady, a 13,984 ieszcze ich nieposiadaią; niektore gminy maią po kilka szkół, a ogół we Francyi szkół elementarnych wynosi 30,796, pomiędzy któremi 19,618 katolickich, 904 protestanckich i 62 izraelickich; w 804 zaprowadzony iuż iest sposób wzaiemnego uczenia. W zimie uczęszcza do tych szkół 1,372,206 uczniów, a w lecie tylko 681,005, gdy tymczasem liczba zdatnych do szkół chłopców od 5 do 12 lat, wynosi 2,401,178, zkąd okazuie się, że połowa do szkół niechodzi. "Smutny ten rezultat (dodaie minister) ieszcze niezgadza się z istotą rzeczy, gdyż w wielu okolicach chłopcy i dziewczęta iednę tylko szkołę maią, a zatem w liczbie uczęszczaiących do szkół dzieci znayduią się także dziewczęta. Szkoły dziewcząt znayduią się więc eszcze podług wszelkiego podobieństwa w smutnym stanie. Liczba uczniów w r. 1829 wynosiła 282,985 w wieku lat 20 i 21, z których 13,169 czytać tylko umie, 112,363 czytać i pisać, 149,824 ani czytać ani pisać, a o ukształceniu reszty 7033 nienadeszły ieszcze doniesienia.

Do ustawy o izbie parów wniosł P. Bignon dodatek o konstytucyyney władzy izby deputowanych, który na następnem posiedzeniu wzięty będzie pod rozwagę.

Kuryer francuzki donosi, że od kilku dni w Palais-Royal sprzedaią otwarcie rycinę xięcia Bordeaux w ubiorze pielgrzymskim: niektóre znayduiące się na tey rycinie wiersze zawieraią: Henryk Francyi odbywa pielgrzym-

kę do Szkocyi, i wygląda dnia, w którym zostanie krolem Francyi.

Pisma zachodnich departamentów donoszą o gwałtach, które Szuanie w tych czasach popełnili: n. p. *Journal de Maine i Loire* pisze, iż w pobliskości Chemille rolnik z 23letnim synem, którzy uchodzili za przychylnych teraznieyszemu rządowi, przez Szuanów zamordowanemi zostali.

Memorial Bordalais zawiera następuiący list z Madrytu pod d. 3 b. m.: "Posiadamy w tey chwili w murach naszych tayną osobę, która mimo wszelkiey przezorności swoiego inkognito zupełnie ukryć nie może; wiemy bowiem, że przybyła z Włoch, gdzie widziała się z xężną Berry, że bawiła przez nieiaki czas w Barcelonie i często rozmawiała z hr. d'Espagna, że podczas swoiego tu bawienia ieździła do króla do San Ildefonso, i że nakoniec teraz mieszka u hr. Villa-Hermoza. Osoba ta nazywa się René de Lizet i mieni się kanonikiem w Tours i przełożonym missyi. Na zapytanie długo w Madrycie zabawi, odpowiedziała, iż oczekiwać chce na zdarzenia.,,

Londyn 15 *Października*. — NN. Królestwo dali onegday w pałacu St. James wielki obiad dla W. Xiężny Rossyyskiey Heleny. Pomiędzy innemi gośćmi znaydowali się na nim xiążę Sussexu, xężna Augusta i xążę Fryderyk Wirtembergski. — Wczoray o godzinie 11 z rana udali się Królestwo Ichmość do Kew dla odwiedzenia xięcia i xiężny Kumberlandyi w nowem ich mieszkaniu. NN. Królestwo iedli z xięztwem i xiężną Augustą śniadanie i ogodz. 4 po południu powrócili do miasta.

Wczoray po południu pełnomocnicy pięciu mocarstw odbyli w wydziale spraw zagranicznych konferencyą.

W mieysce hr. Howe margr. Queenbery mianowany został wielkim podkomorzem krolowey. Dziennik *Times* ubolewa, że hr. Howe nie był przed głosowaniem izby wyższey oddalony, na owczas iego oddalenie może byłoby użytecznem. Toż pismo dodaie, iż w służbie królowey znayduie się ieszcze kilka żon parów, którzy przeciw bilowi głosowali.

Do Edinburga nadeszła wiadomość o odrzuceniu bilu reformy dnia 10 b. m. Przed pocztą zebrało się do 10,000 ludzi dla przekonania się o prawdzie tey wiadomości, a gdy oznaymioną została, rozeszła się ta massa z szanownych obywateli złożona, spokoynie do domów. Ale po południu zgromadziła się kupa pospólstwa, poczyniła różne zdrożności i na koniec targnęła się na straż policyyną, która chciała spokoyność przywrócić. Skaliczono niebezcznie kilkunastu policyanów kamieniami i z ledwością przywrócono spokoyność. Na następny piątek naznaczono powszechne zgromadzenie obywateli. Kupcy i unia polityczna postanowili zgromadzić się także, oczekiwali tylko na wiadomość, iak mówią, co krol, ministeryum i niższa izba uczynili.

W Dublinie odbyło się pod gołem niebem zgromadzenie z około 30,000 ludzi, na które uchwalono niepłacić podatków i dziesięcin, ieżeli teraźnieysi ministrowie zmuszonemi zostaną do oddalenia się. Proponowano ieszcze gwałtownieysze uchwały, iako to: roczni parlament, powszechne prawo obioru, głosowanie przez gałki, zniesienie dziedzictwa parow, i t. d. ale podługich sporach nic z tego wszystkiego nie postanowiono.

Pisma tuteysze zawieraią z Lizbony do 1go październ ka następuiące doniesienia: Lizbońska gazeta dworska z d. 26 września donosi, że po przybyciu 2ch angielskich okrętów przed Oporto, angielski tameczny konsul zwołał do swego domu poddanych angielskich i oświadczył im, iż w przypadku potrzeby schronić się mogą na wzmiankowane okręty; ale, że w ten czas tylko spodziewać się mogą opieki, gdy nie będą się mięszać do politycznych spraw Portug lii. — Znaczna

część liniowych woysk składaiących osady Koimbry, Figueira, Arganil, Latosi i Tavera zbuntowała się przeciw panowaniu Don Miguela i oświadczyła za Don Pedro; 200 strzelców naywiernieyszego pułku, gdy odpłynąć mieli do Madeiry śpiewali hymn za Don Pedro. W chwili, gdy ta mała wyprawa pod żagle wyyśdź miała, zbuntował się lud woienney korwety *Izabela Marya* z powodu niewypłaconego zaległego żołdu, i z trudnością tylko udało się nowemu inspektorowi arsenału Roza, nakłonić brygi *Queluz* i 23 lutego do eskortowania powyższey korwety. — Nowe rekrutowanie iest bardzo uciążliwe dla wieśniaków i przez surowość z iaką iest wykonywane, z rządza wielkie nieukontentowanie przeciw rządowi.

Rzym 8 *Października.* — Onegday Oyciec S. udał się do Castel Gondolfo nad jeziorem albańskiem. Od 14 lat żaden z papieżów tego mieysca nieodwiedził. Jego Świątobliwość był od mieszkańców tego mieysca i okolic z wielkiemi uroczystościami przyięty.

Florencya 11 *Paźeziernika.* — Dnia 7go b. m. przybył tu J. K. W. xiążę Maxymilian Saski z swą córką xiężniczką Maryą Amalią.

Wenecya 1 *Października.* — Listy z Skutaryi pod d. 5 września donoszą, że Izmed Mehmed basza z pomyślnym skutkiem oblega ciągle twierdzę Skutaryą. Wały iey są iuż w 2 stronach przerznięte; a przekopy są iuż tak daleko posunięte, że szturm, do ktorego iest wszelka gotowość, może w krótce nastąpić. A tak cała Albania, która od dawnego czasu częściowo była ogniskiem zaburzeń i oporu przeciw rządowi tureckiemu w Europie, będąc zupełnie podbitą i należycie urządzoną, przyniesie Porcie tyle korzyści, ile wewnętrzne zaburzenie przynosiły iey straty. Oprócz tego mamy z Skutaryi wiary godne doniesienia, że woyska bośniyskie nagle wstrzymały swe poruszenia, i postały wielkiemu wezyrowi propozycyą poddania się, i że część ich rozeyść się iuż miała.

Belgrad 5 *Października.* — Wiary godne listy z Bitoglii pod d. 26 września donoszą, że znany herszt buntowników w niższey Albani, Seliktar-Poda, który dotąd utrzymywał się w niedostępnym zamku, przez wielkiego wezyra do poddania się i oddanie tey twierdzy zmuszony został. Seliktar-Poda iest (iak niepłonnie sądzą) posiadaczem skarbów Alibaszy Janiny, naywiększego bogacza w Turczech, i tym iedynie skarbom winien teraźnieysze łagodne z nim się obeyście. Wiadomo bowiem, że wielkiemi summami uiął wielkiego wezyra i otrzymał wolne odeyście z swą rodziną i resztą maiątku. Udaie się, podług swego przyrzeczenia, na osiądzenie do Egiptu.

DONIESIENIE.

Z mocy Rezolucyi Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i J. O. z dnia 22 Października r. b. 1831 do Liczby 3754 rozpocznie się w dniu 31 Października roku bieżącego w kamienicy przy ulicy Rożaney pod liczbą 613 stoiącey, o godzinie 9 zrana licytacya Ruchomości po ś. p. Mateuszu Kirchmaerze pozostałych iako to kleynotów, sreber, mebli, Biblioteki, obrazów oleynych, kopperszty chów, win, rożnych sprzętów, powozów, koni naczyń i zapasów browarnianych &c: &c. Niemniey po skończoney teyże odbędzie się licytacya ruchomości po ś. p. JW. Katarzynie z Kiełczewskich Soczyńskiey iako to: kosztowności bielizny, garderoby, futer, pościeli, stolarszczyzny, i innych ruchomości.

Kraków dnia 24 Października 1831. *Matakiewicz Notar.*